

Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați

Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie

Departamentul de Teologie

Str. Domnească nr. 111, 800201, GALAȚI, ROMÂNIA

Tel.: (+4) 0336 13 01 94; Fax: (+4) 0236 47 21 01

E-mail: secretar.ift@ugal.ro, Webpage: www.fift.ugal.ro

ANEXA nr. 3 la metodologie

FIȘA DISCIPLINEI:

ISTORIA ȘI SPIRITUALITATEA BIZANȚULUI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI
1.2 Facultatea	ISTORIE, FILOSOFIE ȘI TEOLOGIE
1.3 Catedra/ Departamentul	TEOLOGIE
1.4 Domeniul de studii	ARTE VIZUALE
1.5 Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii /Calificarea	ARTĂ SACRĂ Licențiat în ARTE VIZUALE

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	ISTORIA ȘI SPIRITUALITATEA BIZANȚULUI						
2.2 Titularul activităților de curs							
2.3 Titularul activităților de seminar							
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	V	2.7 Regimul disciplinei	OPT

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					Ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					18
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					12
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități.....					-
3.7 Total ore studiu individual	44				
3.9 Total ore pe semestru	100				
3.10 Numărul de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
-------------------	---

4.2 de competențe	• un nivel de comunicare adecvat și un limbaj teologic (de specialitate) minimal
-------------------	--

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	•
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	•

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	- Să cunoască noțiuni de bază din Istoria Bizanțului; - Să cunoască etapele culturii bizantine și caracteristicile lor, cu identificarea locului icoanei în arta bizantină; - Să identifice opere fundamentale de artă bizantină, cu argumente pentru locul lor central în cultura umanității; - Să înțeleagă fenomenul de inculturație: transmiterea artei din Bizanț, în „Bizanțul de după Bizanț” (Balcanii și Țările Române) - Să distingă elementele de artă bizantină, în arta sacră din Ortodoxia românească; - Să analizeze monumente de artă sacră românească, de influență bizantină.
Competențe transversale	• Să aplice elementele de Bizantinologie însușite la cursuri și seminarii, în proiecte personale (studii, și lucrări iconografice). • Să aibă o atitudine de continuă învățare, pe parcursul vieții, în domeniul Istoriei Bizanțului, constând în: vizite la monumente de artă bizantină, lectură științifică privind arta bizantină, utilizarea unor albume de artă sau vizionarea de filme documentare.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea teoretică a istoriei fascinante a celui mai de seamă stat politic pentru istoria creștinismului: Imperiul Bizantin
7.2 Obiectivele specifice	• Cunoașterea rolului Statului bizantin în cristalizarea învățaturii de credință ortodoxă; • Înțelegerea raporturilor Stat – Biserică în societatea bizantină în secolele III - XV; • Înțelegerea rolului politicului și a influențelor sale în evoluția vieții religioase și a celei culturale; • Cunoașterea informațiilor despre autohtonii din nordul Dunării, provenind din surse bizantine; • Formarea unor convingeri creștine autentice și cultivarea spiritului hristic de înțelegere și iubire a semenilor.

8. Conținuturi

8. 1. Curs	Metode de predare	Observații
1.Introducere în studiul disciplinei; Constantin cel Mare, fondatorul Imperiului Bizantin, Teodosie I și Iustinian I ;	prelegerea, conversația euristică, problematizarea, simularea de situații, studiul izvoarelor	Se stabilesc principiile de lucru și exigențele cursului. Se prezintă principalele manuale și dicționare și alte surse bibliografice de bază, la temă. TIMP AFECTAT: 2 ORE
2.Viața bisericească în secolele IV-VI ;	studiul documentelor curriculare și al bibliografiei	Se prezintă principalele surse bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 2 ORE
3. Cultura bizantină în secolele IV –VI ;	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	Se prezintă principalele surse bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 2 ORE
4.Heraclius, restauratorul Imperiului și succesorii săi;	explicația, dezbaterea, studiul de caz,	Se prezintă principalele surse bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 2 ORE
5. Situația religioasă în perioada dinastiei heraclide;	studiul documentelor prelegerea, conversația	Se prezintă principalele surse bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 2 ORE
6. Leon al III-lea, întemeietorul dinastiei isauriene; criza iconoclastă și soluționarea ei;	Analiza, sinteza metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	Se prezintă principalele surse bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 2 ORE
7. Dinastia macedoneană;	prelegerea, conversația euristică, problematizarea, simularea de situații, studiul izvoarelor	Se prezintă principalele surse bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 2 ORE
8. Cultura bizantină în perioada 842 – 1081	prelegerea, conversația euristică, problematizarea, simularea de situații, studiul izvoarelor	Se prezintă principalele surse bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 2 ORE
9. Dinastiile Comnenilor (1081 – 1185) și Anghelilor (1185 – 1204)	prelegerea, conversația euristică, problematizarea, simularea de situații, studiul izvoarelor	Se prezintă principalele surse bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 2 ORE
10. Cultura bizantină în epoca Comnenilor și Anghelilor	prelegerea, conversația euristică, problematizarea, simularea de situații, studiul izvoarelor	Se prezintă principalele surse bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 2 ORE
11. Imperiul Bizantin sub stăpânirea latină (1204 – 1261)	prelegerea, conversația euristică, problematizarea, simularea de situații, studiul izvoarelor	Se prezintă principalele surse bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 2 ORE

12. Ultima restaurare a Imperiului Bizantin – dinastia Paleologilor (1261-1453)	prelegerea, conversația euristică, problematizarea, simularea de situații, studiul izvoarelor	Se prezintă principalele surse bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 2 ORE
13. Situația religioasă în epoca Paleologilor	Analiza, sinteza metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	Se prezintă principalele surse bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 2 ORE
14. Cultura în epoca Paleologilor	prelegerea, conversația euristică, problematizarea, simularea de situații, studiul izvoarelor	Se prezintă principalele surse bibliografice, la temă. TIMP AFECTAT: 2 ORE

Bibliografie:

Cabasila, Nicolae, *Tâlcuirea dumnezeieștii liturghii și Despre viața în Hristos*, traducere, studiu introductiv și Pr.Prof.Dr.Ene Braniste și Pr.Prof.Dr.Teodor Bodogae, Ed.Arhipiscopiei Bucureștilor, 1989

Ducas, *Istoria turco – bizantină (1341 – 1462)*, ediție critică de Vasile Grecu, Ed. Academiei R.S.R, 1958

Eusebiu din Cezareea, *Viața lui Constantin cel Mare*, traducere și note de Radu Alexandrescu, studiu introductiv de prof.dr.Emilian Popescu, București, 1991, (Colecția Părinți și Scriitori Bisericești, vol 14)

Ioan Damaschin (Sf.), *Cele trei tratate contra iconoclaștilor*, traducere din limba greacă și note de pr.prof.Dumitru Fecioru, București, 1998

Teodoret, episcopul Cirului, *Istorie Bisericească*, traducere de pr.prof.Vasile Sibiescu, București, 1995(Colecția Părinți și Scriitori Bisericești, vol.44)

Teofilact Simocata, *Istorie Bizantină*, traducere de H.Mihăiescu, București, 1985

Lucrări cu caracter general:

Bica, Ion, *Istoria Bizanțului(324-1453)*, Editura Universității din Pitești, Pitești, 2002

Băbuș, pr.dr.Emanoil, *Bizanțul, istorie și spiritualitate*, Ed.Sofia, București, 2003

Bănescu, Nicolae, *Istoria Imperiului Bizantin*, vol.II, ediție îngrijită de Tudor Teoteoi, Ed.Anastasia, 2003

Bréhier, L., *Civilizația bizantină*, traducere de Nicolae Spinescu, Ed.Științifică, București, 1994

Dvornik, Francis, *Slavii în istoria și civilizația europeană*, traducere de Diana Stanciu, Ed. All Educational, București, 2001

Gabor, pr.lect.dr.Adrian, *Biserica și Stat în timpul lui Teodosie I cel Mare*, Ed.Bizantină, București,

Gerosterios, Asterios, *Iustinian cel Mare, Sfânt și Împărat*, traducere din limba engleză de Ovidiu Ioan, Ed.Sofia, București, 2004

Muntean, Vasile, *Bizantinologie*, vol.I, II, Editura Învierea, Arhiepiscopia Timișoarei, 1999

Rămureanu, pr.Ioan, Șesan, pr.Milan, Bodogae, pr.Teodor, *Istoria Bisericească Universală*, vol.I, ed.a III-a, Ed.I.B.M.B.O.R., București, 1987

Tatakis, Basile, *La philosophie byzantine*, fascicule supplémentaire no II, în Emile Bréhier, *Histoire de la philosophie*, Paris, 1959

Treadgold, Warren, *O istorie a Statului și societății bizantine*, vol.I, II, trad.de Mihai-Eugen Avădanei,, Institutul European, 2004

8.2. Seminar	Metode de predare	Observații
1.Seminar introductiv	studiul documentelor și al bibliografiei problematizarea,	TIMP AFECTAT: 2 ORE
2. Ereziiile subordinațianiste și cele hristologice și urmările lor;	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	TIMP AFECTAT: 2 ORE
3. Hotărârile dogmatice și canonice ale sinoadelor ecumenice;	metode de dezvoltare a gândirii critice,	TIMP AFECTAT: 2 ORE

4. Cultura și învățământul bizantin în secolele III-VI	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	TIMP AFECTAT: 2 ORE
5.Știri bizantine despre autohtonii din nordul Dunării în primele șase secole	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	TIMP AFECTAT: 2 ORE
6.Cultura și învățământul bizantin în secolul al IX-lea	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	TIMP AFECTAT: 2 ORE
7.Cruciaadele și urmările lor	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	TIMP AFECTAT: 2 ORE
8.Isihasmul bizantin	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	TIMP AFECTAT: 2 ORE
9. Teologia bizantină în secolele XIII-XV	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	TIMP AFECTAT: 2 ORE
10.Învățământul bizantin	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	TIMP AFECTAT: 2 ORE
11.Umanismul bizantin	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	TIMP AFECTAT: 2 ORE
12.Raporturile teologiei și umanismului bizantin cu teologia și umanismul occidental	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	TIMP AFECTAT: 2 ORE
13.Influențele teologiei și culturii bizantine în Țările Române	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	TIMP AFECTAT: 2 ORE
14. Istoricii bizantini din epoca Paleologilor și știrile despre românii din nordul Dunării;		TIMP AFECTAT: 2 ORE

Bibliografie:

Cabasila, Nicolae, *Tâlcuirea dumnezeieștii liturghii și Despre viața în Hristos*, traducere, studiu introductiv și de Pr.Prof.Dr.Ene Braniste și Pr.Prof.Dr.Teodor Bodogae, Ed.Arhipiscopiei Bucureștilor, 1989

Ducas, *Istoria turco – bizantină (1341 – 1462)*, ediție critică de Vasile Grecu, Ed. Academiei R.S.R, 1958

Eusebiu din Cezareea, *Viața lui Constantin cel Mare*, traducere și note de Radu Alexandrescu, studiu introductiv de prof.dr.Emilian Popescu, București, 1991, (Colecția Părinți și Scriitori Bisericești, vol 14)

Ioan Damaschin(Sf.), *Cele trei tratate contra iconoclaștilor*, traducere din limba greacă și note de pr.prof.Dumitru Fecioru, București, 1998

Teodoreț, episcopul Cirului, *Istorie Bisericească*, traducere de pr.prof.Vasile Sibiescu, București, 1995(Colecția Părinți și Scriitori Bisericești, vol.44)

Teofilact Simocata, *Istorie Bizantină*, traducere de H.Mihăiescu, București, 1985

Lucrări cu caracter general:

Bica, Ion, *Istoria Bizanțului(324-1453)*, Editura Universității din Pitești, Pitești, 2002

Băbuș, pr.dr.Emanoil, *Bizanțul, istorie și spiritualitate*, Ed.Sofia, București, 2003

Bănescu, Nicolae, *Istoria Imperiului Bizantin*, vol.II, ediție îngrijită de Tudor Teoteoi, Ed.Anastasia, 2003

Bréhier, L., *Civilizația bizantină*, traducere de Nicolae Spinescu, Ed.Științifică, București, 1994

Dvornik, Francis, *Slavii în istoria și civilizația europeană*, traducere de Diana Stanciu, Ed. All Educational, București, 2001

Gabor, pr.lect.dr.Adrian, *Biserica și Stat în timpul lui Teodosie I cel Mare*, Ed.Bizantină, București,

Gagu, pr.Cristian, *Teologie și umanism în epoca Paleologilor*, Ed.Dunării de jos, Galați, 2007
Gerosterios, Asterios, *Iustinian cel Mare, Sfânt și Împărat*, traducere din limba engleză de Ovidiu Ioan, Ed.Sofia, București, 2004
Muntean, Vasile, *Bizantinologie*, vol.I, II, Editura Învierea, Arhiepiscopia Timișoarei, 1999
Rămureanu, pr.prof.dr.Ioan, Șesan, pr.prof.dr.Milan, Bodogae, pr.prof.dr.Teodor, *Istoria Bisericească Universală*, vol.I, ed.a III-a, Ed.I.B.M.B.O.R., București, 1987
Tatakis, Basile, *La philosophie byzantine*, fascicule supplémentaire no II, în Emile Bréhier, *Histoire de la philosophie*, Paris, 1959
Treadgold, Warren, *O istorie a Statului și societății bizantine*, vol.I, II, trad.de Mihai-Eugen Avădanei,, Institutul European, 2004

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

a.	Titularul de curs propune studenților deplasări la muzee (Galați, Brăila, Tecuci, Focșani, Tulcea) și pe șantiere de arheologie din Dobrogea și discuții de specialitate cu istorici, arheologi, cercetători din arealul Dunării de Jos. Prin dialogul cu acești membri ai comunității științifice se urmărește ca studenții să poată fi avizați asupra bunei pregătiri științifice pe care o impune în prezent piața muncii și asupra așteptărilor angajatorilor în domeniul artelor, în care ei vor activa
b.	Prezentul conținut al disciplinei „Istoria și Spiritualitatea Bizanțului” este elaborat conform Programei analitice aprobate prin Hotărârea nr. 3134 /2015 a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și în consonanță cu ceea ce se predă – la această disciplină – la celelalte Facultăți de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	a. Științifice: Gradul de însușire corectă a cunoștințelor. Asimilarea și utilizarea limbajului de specialitate (din domeniul istoric) aplicabil în lucrarea artistică a iconarului. b. Atitudinale: Modul de implicare la curs, interesul pentru studiu, deschiderea către dialogul cultural cu aparținători ai altor religii.	Examen oral	70%
10.5 Seminar/laborator	a. Implicarea activă în procesul de seminarizare, pe parcursul semestrului. b. Capacitatea de a opera cu noțiunile / datele științifice dobândite la curs.	Analiza și evaluarea modului în care studentul face corelații între fenomenologia istorică și dezvoltarea diacronică a artei bizantine	30%
10.6 Standard minim de performanță			
- Cunoașterea datelor esențiale despre personalitățile politice, culturale și duhovnicești care au marcat istoria Imperiului Bizantin și a Bisericii - Cunoașterea unor date importante despre evenimentele istorice care au influențat fundamental istoria Imperiului Bizantin și a lumii creștine			

Data completării

Semnătura titularului de curs și seminar

Data aprobării în ședința Departamentului:

Director DEPARTAMENTUL DE TEOLOGIE

DECAN,